

Fullmäktige 17.11.2025 § 155

§ 155

Motion om ett program för lärande i entreprenörskap på andra stadiet

Beredning och upplysningar:
Tuulosniemi Susan
Saloranta-Eriksson Outi
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Marika Räfs med flera motion 28.4.2025 om ett program för lärande i entreprenörskap på andra stadiet och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Redogörelse

Marika Räf och 30 andra fullmäktigeledamöter lämnade 28.4.2025 en motion om ett program för lärande i entreprenörskap på andra stadiet. I motionen konstateras att träningen av framtida entreprenörer måste inledas redan i unga år, men att en stor del av de unga inte alls har beröringspunkter med entreprenörskap. Därför är det viktigt att unga senast på andra stadiet erbjuds tillräckliga kunskaper och färdigheter för entreprenörskap. Med lärande i entreprenörskap stöds också utvecklingen av en entreprenöridentitet hos unga och de får färdigheter för framtidens arbetsliv. Ur Finlands internationella konkurrenskrafts synvinkel lönar det sig att satsa på undervisning i entreprenörskap. Arbetslivet är i ett brytningsskede och allt fler unga kommer att arbeta genom ett egenföretag.

Enligt motionen ersätter lärande i entreprenörskap som integreras i läroämnena inte undervisning i entreprenörskap som betonar praktiskt lärande och aktivt deltagande. Målet är att uppmuntra unga att lära sig färdigheter, tänkande och arbetssätt som en entreprenör behöver. Sådana färdigheter behövs i arbetslivet oberoende av om de unga blir entreprenörer eller inte.

Bakgrund

Enligt grunderna för den nationella läroplanen ska "undervisningen enligt lärokursen ordnas så att den studerande har möjlighet att utveckla sitt internationella kunnande samt sitt arbetslivs- och företagarkunnande." (13 § i gymnasielagen 714/2018).

Färdigheter i entreprenörskap är en mångsidig helhet som omfattar både konkreta kompetensområden och tankesätt. Sådana färdigheter

har ett bredare samband med förmågan att ta initiativ, lösa problem och skapa värde i olika miljöer – arbetsliv, studier eller samhällsliga aktiviteter.

Kompetens och färdigheter i entreprenörskap samt att tänka och arbeta som en entreprenör lyfts fram på flera olika ställen i gymnasiestudierna. Dessa teman ingår både i den nationella läroplanen och i den lokala läroplanen i Esbo. De har både integrerats i olika läroämnen och tas upp inom mångsidig kompetens. Det är naturligt att på dessa punkter väcka studerandenas intresse för entreprenörskap. Ett sammandrag av studieperioder med anknytning till entreprenörskap i läroplanen för stadens finska gymnasier finns i tilläggs materialet.

I gymnasiernas läroplaner dras riktlinjer upp för samarbete med aktörer i arbetslivet, såsom personer i företagsvärlden samt i offentliga och tredje sektorn.

Samarbete med högskolor och aktörer i arbetslivet, internationellt samarbete och ekonomikompetens kan fungera som en språngbräda till entreprenörskap. Naturliga kontaktytor finns både inom matematik, samhällskunskap, programmering, robotteknik, naturvetenskap, språk, idrott och konst.

Enligt lagen ska gymnasiestuderandena ha möjlighet att utveckla sitt arbetslivs- och företagarkunnande, och så gör vi också i Esbo. Enligt läroplanen erbjuds möjligheter till lärande också i autentiska arbetsmiljöer, såsom företag och andra aktörer i arbetslivet eller i ett eget övningsföretag.

Studietakten i gymnasiet är mycket intensiv och det krävs en fullspäckad läsordning och långa dagar för att slutföra studierna inom utsatt tid. Inriktningen på studentskrivningarna styr kraftigt studiernas riktning och valet av valfria kurser. En svårighet är att lärande i entreprenörskap ofta varit beroende av ett fåtal entusiastiska lärare.

På grund av det stramare ekonomiska läget har man varit tvungen att gallra bort många valfria ämnen. Trots detta har vi dryftat möjligheterna att erbjuda högklassig och givande lärande i entreprenörskap för hugade gymnasieelever och att skapa frön till entusiasm för dem som ännu inte är bekanta med entreprenörskap.

Det är inte meningsfullt att utarbeta ett gemensamt program för hela andra stadiet i Esbo, eftersom yrkesutbildningens och gymnasieutbildningens karaktär, genomförandesätt och lektionsstruktur skiljer sig så mycket. Det är dock viktigt att hitta former för samarbete med olika aktörer och erbjuda de unga lärande i entreprenörskap i nätverk meningsfullt och inspirerande under olika livsskeden.

Ett program för lärande i entreprenörskap och ekonomi som nu ska utarbetas syftar framför allt till tillgänglighet och jämlikhet.

I motionen föreslås att lärande i entreprenörskap för unga lyfts fram som en prioritering i utvecklingsprogrammet Företagens och företagsamhetens Esbo. Utvecklingsprogrammets program mål bereds under hösten och fullmäktige beslutar om dem i början av år 2026. Förslaget i motionen delges programmets styrgrupp när beredningen av program målen inleds.

I gymnasierna genomförs lärande i entreprenörskap och ekonomi enligt följande:

- Ett år som företagare Intro (Ung företagsamhet och ekonomi NYT).

- Ett år som företagare (Ung företagsamhet och ekonomi NYT).
- Investeringskola (Ung företagsamhet och ekonomi NYT). I tilläggs materialet finns en sammanställning av undervisningsmaterial för andra stadiet som erbjuds av Ung företagsamhet och ekonomi NYT.
- En mycket populär studieperiod för kaféarbete (2 studiepoäng) på yrkeshögskolan Laurea är ett utmärkt exempel på lyckat högskolesamarbete. Under studieperioden får de studerande konkret erfarenhet av flera färdigheter som anknyter till företagande, såsom grunderna för kaféarbete, produkter, försäljning och marknadsföring, planering av produkter och koncept för kaféarbete samt kundservice. Studieperioden erbjuds gymnasieelever både på hösten och våren. Årligen deltar upp till 50 gymnasieelever.
- I gymnasierna räknas prestationer inom 4H:s entreprenörskapsprogram till godo. Finsk utbildning på andra stadiet och ungdomstjänsterna hör till samma resultatenheter. Ungdomstjänsterna ordnar i samarbete med 4H-föreningen gratis kurser i entreprenörskap som också marknadsförs till gymnasieelever i Esbo (bland annat på Instagram). Kurserna är i första hand avsedda för 18–25-åriga Esbobor. Efter genomgången kurs kan den unga grunda ett eget företag och få en företagssedel på 300 euro. Följande kurs inleds 30.9.2025.
- Gymnasierna uppmuntrar till studier i entreprenörskap och ekonomi utanför gymnasiet (bland annat på högskolor), som räknas till godo i gymnasiestudierna. Även arbetserfarenhet kan ge studiepoäng.
- Gymnasiernas egen verksamhet, till exempel fadderföretag eller klubbverksamhet.

De viktigaste verksamheterna och samarbetsparterna

Ung företagsamhet och ekonomi NYT

- Investeringskola – lär dig investera och aktiesparande
- Innovationsläger, som hör till paketet Ett år som företagare, men där man också kan delta separat.
- Ett år som företagare och en lättare version Ett år som företagare Intro.
Programmet Ett år som företagare är enligt Undervisnings- och kulturministeriets riktlinjer för entreprenörskap (2017) ett sätt att genomföra lärande i entreprenörskap på andra stadiet enligt de nya läroplanerna.
- Skolbesök av NYT-ambassadörer som utfört programmet för entreprenörskap
<https://nuortennyt.fi/sv/larare/ambassadorverksamhet>
- Evenemangen Våga vara företagsam <https://nuortennyt.fi/sv/vaga-vara-foretagsam> På evenemangen kan deltagarna bilda nätverk med likasinnade.
- För unga som är intresserade av internationalism ordnas Virtual Expo, ett virtuellt evenemang för deltagare i studieprogrammet Ett år som företagare i olika länder.
- Jobbcoachen – en app för arbetslivet:
<https://nuortennyt.fi/sv/tjanst/jobbcoachen/>
- Världens största PRAO på distans:
<https://nuortennyt.fi/sv/distansprao/>

Börsstiftelsen i Finland

- Pörssilähettiläskoulutus
- Evenemanget Rahaviikko
- Evenemanget Opiskelijoiden Pörssipäivä
- Pörssikurssi verkossa
- Sijoituskoulu
- Kansainvälinen Rahaviikko

4H-företagskurser

Perusta oma 4H-yritys - Suomen 4H-liitto

Samarbete med högskolor

Aaltoes (Aalto Entrepreneurship Society)

<https://courses.minnalearn.com/en/courses/startingup/> (Aalto-universitetet)

<https://talouskurssi.fi/> (Taloustieteen keskus Helsinki GSE)

Utbildningsstyrelsens bibliotek för öppna lärresurser

Utbildningsstyrelsens bibliotek för öppna lärresurser (aoe.fi). Sökvillkor: Yrittäjäys. Koulutusaste: Lukio. Bland annat Kursen Bisnekset verkkoon (Yritystoiminnan suunnittelu, Yrityksessä toimiminen och Yrittäjäys ja yrittäjämäinen toiminta).

Program för lärande i entreprenörskap och ekonomi i gymnasieutbildningen – konkreta förändringar

- På gymnasielinjen verkar en arbetsgrupp på cirka fem personer med uppgift att bland annat främja samarbete med företag och andra aktörer i arbetslivet. På så sätt kan vi även i fortsättningen utveckla entreprenörskap med bred sakkunskap. Arbetsgruppen bereder under läsåret 2025–2026 ett slutligt förslag till lärande i entreprenörskap och ekonomi som godkänns av ledningsgruppen för gymnasieutbildning.
- Programmet för lärande i entreprenörskap antecknas i Esbo stads kvalitetshandbok för gymnasieutbildning. På så sätt publicerar vi programmet för alla gymnasier och lärare på lika villkor.
- I programmet samlar vi utbudet av utbildning i entreprenörskap och ekonomi på ett ställe och skriver tydliga anvisningar till lärare och studerande om studierna i entreprenörskap och ekonomi i stadens gymnasier.
- Programmet bör granska en ung entreprenörs utbildning i gymnasiet tillsammans med intressentgrupper och ge de unga möjligheter att studera och pröva på entreprenörskap i olika livsskeden.
- Lärare i samhällskunskap och matematik samt studiehandledare informeras om programmet och anslutande material. Lärare som sköter särskilda pedagogiska utvecklingsuppgifter har en central roll i detta. Vid utgången av 2025 bokas ett samarbetsmöte mellan ämneslärare och Ung företagsamhet och ekonomi NYT.
- Gymnasiets tid för samplanering vid utbildningen av lärarna utnyttjas (per ämnesgrupp eller hela lärarkåren)
- I bilaga 1 uppräknas alla de nationella studieperioder i den nuvarande läroplanen som behandlar entreprenörskap och samarbete med företag. På basis av detta ges ämneslärarna uppslag och förslag på fördjupning av innehållet och målen i läroplanen med hjälp av kurser i entreprenörskap och ekonomi. Studieperioder som anknyter till entreprenörskap skulle således fungera som en språngbräda till tilläggsstudier utanför läroplanen.
- I studieperioderna för studiehandledning 1 och 2 behandlas företagande. Programmet presenteras för studerandena i samband med dessa studieperioder. På så sätt får de en omfattande översikt över hur de kan fördjupa sitt intresse för företags- och ekonomikunskaper, hur det räknas med i gymnasiestudierna och hur de kan söka till fortsatta studier.
- Även om de valfria ämnena i gymnasierna har minskat på grund av det skärpta ekonomiska läget eftersträvas lika möjligheter för alla

studerande att delta i utbildning i ekonomi och entreprenörskap om de så önskar. Detta kräver tydlig och riktad information i rätt tid.

- Möjligheterna till anslag våren 2026 för en lärare som sköter särskilda pedagogiska utvecklingsuppgifter som sköter lärande i entreprenörskap utreds.
- Vid följande uppdatering fogas lärande i entreprenörskap till läroplanen enligt följande: Gymnasiet beskriver hur högskolesamarbetet, det internationella samarbetet och arbetslivssamarbetet samt lärande i entreprenörskap ska genomföras i gymnasiets läsårsplan.
- Samordning av ett gemensamt undervisningsutbud.
- Kommunikation, information och marknadsföring. Hur är informationen om olika möjligheter att fördjupa kunskaper i entreprenörskap och ekonomi tillgänglig och samtidig för alla studerande? Esbo stads gymnasier har på sitt Instagramkonto lyft fram tävlingen som ingår i programmet Ett år som företagare. Esbo stads gymnasier har varit fint representerade och klarat sig bra.

Samarbete

- Som expert fortsätter och intensifierar vi samarbetet med Ung företagsamhet och ekonomi NYT. Bland annat samordnas entreprenörskap och läroplanen, utarbetas en kvalitetshandbok samt hörs Esbo stads behov och önskemål i fråga om utvecklandet av lärande i entreprenörskap.
- Möjligheterna till samarbete inom yrkesutbildning och gymnasieutbildning utreds. Omnia utnyttjar aktivt programmet Ett år som företagare och erbjuder obligatoriska och valfria studieperioder i entreprenörskap.
- Samarbetet med resultatenheten för näringar i Esbo stad och nätverket för företagstjänster Business Espoo (inkluderar Espoon Yrittäjät (en förening för företagare i Esbo) och Helsingforsregionens handelskammare) kan utvecklas. Tillsammans kunde man dryfta olika sätt att stödja läroanstalternas utbildning i entreprenörskap, till exempel i form av besök och material.
- Samarbete med högskolor, såsom Aalto-universitetet, Aaltoes och yrkeshögskolan Laurea.
- Möjligheter att utnyttja egna studerande/alumner med bakgrund inom entreprenörskap. För unga är det viktigt att höra historier om entreprenörskap som de kan identifiera med.

I och med resursutmaningar är det viktigt att söka nya sätt att genomföra studier utanför läroplanen, såsom:

1) På sommargymnasiet i början av juni ordnas kurser i ekonomi och entreprenörskap, såsom till exempel Ung företagsamhet och ekonomi NYT:s innovationsläger och placeringsverksamhetens grunder (till exempel sparinvesteringsplan) samt Börsstiftelsens kurser.

2) Utnyttjande av klubbverksamhet som inte hör till den egentliga undervisningen. Till detta utbud skulle till exempel Ung företagsamhet och ekonomi NYT:s investerarskola och programmet Ett år som företagare samt Börsstiftelsens program passa väl. En klubb kan ledas av en lärare, en studerande vid elevens gymnasium (till exempel en börsambassadör) eller en av gymnasiets alumner (till exempel en studerande vid en handelshögskola). Ett bra exempel på sådan verksamhet är investeringsklubben på gymnasiet Otaniemen lukio <https://www.espoo.fi/fi/muu-koulun-toiminta-otaniemen-lukio#sijoittajaklubi-58651>

3) Självständiga studier för studerande (såsom Börsstiftelsens börsambassadörsprogram) erbjuder goda möjligheter att förvärva

kunskap. Det är viktigt att informera de studerande om sådana möjligheter.

4) En aktivitetsportfölj, som togs i bruk i Esbos gymnasieutbildning hösten 2025, synliggör kompetens på ett nytt sätt. I aktivitetsportföljen samlar den studerande verksamhet som inte hör till läroplanen för vilken hen kan få 1–2 studiepoäng enligt omfattning. Ett av de tio delområdena i aktivitetsportföljen är entreprenörskap och ekonomifärdigheter. I anvisningarna för delområdet presenteras olika sätt att förvärva färdigheter i entreprenörskap och ekonomi under gymnasiestudierna. Till dessa hör bland annat företagsprojekt, uppstartsidéer, deltagande i kurser och tävlingar i entreprenörskap, investeringsutbildning, lärande i ekonomiska färdigheter och projekt i anslutning till dem, exkursioner (företag, Finlands Bank osv.), Ung företagsamhet och ekonomi NYT:s kurser, børsambassadörsverksamheten och presentation av innehållet i lokala valfria studieperioder som hänför sig till entreprenörskap och ekonomiska färdigheter.

Sammandrag

På basis av det som anförts ovan konstaterar vi att gemensamt program för hela staden för lärande i entreprenörskap inte är ändamålsenligt, utan läroanstalterna bör dra nytta av sina starka sidor och befintliga företags- och arbetslivskontakter. Dessutom har läroanstalterna ett brett utbud av färdiga program som kan utnyttjas som en del av undervisningen.

Medvetenheten om programmen kommer att ökas på andra stadiet (särskilt i gymnasierna) och det kommer att säkerställas att studerandena har möjlighet att fördjupa sin kompetens i entreprenörskap oberoende av läroanstalt.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 27.10.2025 § 320

Förslag

Föredragande
Direktören för sektorn för fostran och lärande Merja Narvo-Akkola

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Marika Räfs med flera motion 28.4.2025 om ett program för lärande i entreprenörskap på andra stadiet och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Nämnden för fostran och lärande 8.10.2025 § 256

Förslag

Föredragande
Direktören för sektorn för fostran och lärande Merja Narvo-Akkola

Nämnden för fostran och lärande ger ett utlåtande enligt redogörelsedelen om en motion av Marika Räf och 30 andra fullmäktigeledamöter 28.4.2025 om ett program för lärande i entreprenörskap på andra stadiet.

Behandling

Hietanen-Tanskanen lämnade med stöd av ordförande Peltoniemi samt Kurri, Kantola, Walls, Pesonen och Dookie följande tilläggsförslag:

"Nämnden konstaterar att det behövs en företagskuvös i Esbo, där det går att öva på företagande redan under studierna. En företagskuvös skulle också göra det möjligt att komma in i arbetslivet efter studierna, till exempel om det saknas en plats för vidareutbildning."

Efter avslutad diskussion frågade ordförande Peltoniemi om Hietanen-Tanskanens tilläggsförslag kan godkännas. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att det godkänns enhälligt.

Beslut

Nämnden för fostran och lärande ger ett utlåtande enligt redogörelsedelen om en motion av Marika Räf och 30 andra fullmäktigeledamöter 28.4.2025 om ett program för lärande i entreprenörskap på andra stadiet.

Nämnden konstaterade dessutom att det behövs en företagskuvös i Esbo, där det går att öva på företagande redan under studierna. En företagskuvös skulle också göra det möjligt att komma in i arbetslivet efter studierna, till exempel om det saknas en plats för vidareutbildning.

Nämnden för fostran och lärande 24.9.2025 § 248

Förslag

Föredragande
Direktören för sektorn för fostran och lärande Merja Narvo-Akkola

Nämnden för fostran och lärande ger ett utlåtande enligt redogörelsedelen om en motion av Marika Räf och 30 andra fullmäktigeledamöter 28.4.2025 om ett program för lärande i entreprenörskap på andra stadiet.

Behandling

Ordförande Laiho understödd av Walls föreslog att ärendet bordläggs.

Efter avslutad diskussion frågade ordföranden om förslaget till bordläggning kunde godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att det godkänns enhälligt.

Beslut

Nämnden för fostran och lärande:
Ärendet bordlades enhälligt.

Nämnden Svenska rum 25.9.2025 § 83

Förslag

Föredragande
Direktören för sektorn för fostran och lärande Merja Narvo-Akkola

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsedelen om en motion av Marika Räf och 30 andra fullmäktigeledamöter 28.4.2025 om ett program för lärande i entreprenörskap på andra stadiet.

Beslut

Nämnden Svenska rum
Förslaget godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 Valtuustoaloite Valtuustolle tuodaan esitys toisen asteen yrittäjyyskasvatuksen -ohjelmaksi ja edistetään toisen asteen yrittäjyyden opetusta, Marika Räf + 30 kvalt.

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite toisen asteen yrittäjyyskasvatuksen -ohjelmasta
- Espoon kaupungin suomenkielisten lukioiden opetussuunnitelman viittaukset yrittäjyyteen
- Toiselle asteelle suunnatut Nuoret ja Talous NYT opinnot

För kännedom